

Valodas konsultācijas: elektroniskā datubāze

<https://valodaskonsultacijas.lv/lv/questions/1070>

Jautājums

Kurš atveides variants latviešu valodā būtu lietojams:
Patrīcija Rautlidža vai ***Patrīcija Rūtledža***?

Atbilde

Iespējami abi atveides varianti.

Personvārdu atveidē latviešu valodā ir divi galvenie principi:

- 1) fonētiskais princips jeb personvārda izruna oriģinālvalodā;
- 2) personvārda pielāgošana latviešu valodas gramatikas normām, tas ir, latviešu valodas attiecīgās dzimtes galotnes pievienošana.

Tā, piemēram, angļu priekšvārds *Charles* [tʃɑ:lz] un franču priekšvārds *Charles* [ʃaʁl], būdami pierakstīti vienādiem burtiem, tiek izrunāti dažādi. Tāpēc latviešu valodā tos atveido atbilstoši izrunai konkrētajā valodā, kā arī iekļauj latviešu valodas gramatiskajā sistēmā, proti, pievieno vīriešu dzimtes galotni -s: *Čārlzs* un *Šārls*.

Uzvārdā *Routledge* divskanis *ou* tiek izrunāts [au], līdzīgi kā sugasvārdos *doubt* ['daʊt] vai *mouth* ['maʊθ], arī uzvārdos, kā *Rountry* ['raʊntri], ko latviešu valodā atveido *Rauntrijs*, *Rauntrijs*.

Lielbritānijas aktrises personvārdi *Patricia Routledge* latviešu valodā tik tiešām būtu atveidojami *Patrīcija Rautlidža*.

Jāteic gan, ka personvārdu atveidē būtiska loma ir arī tradīcijai, un nereti gadās, ka, laikam ejot, latviešu valodā nostiprinās arī neprecīza, taču ierasta atveide. To mainot, proti, personu pēc kāda laika sākot dēvēt citādi, iespējams radīt jukas (sal., piemēram, franču komponists *Hektors Berliozs*, kuram pēc franču īpašvārdu atveides principiem būtu jābūt *Ektoram Berliozam*). Seriāls „Smalkais stils”, kurā galveno varoni Hiacinti Burkā atveido minētā aktrise, latviešu valodā tulkots pirms vairāk nekā 20 gadiem, tāpēc **ieteicams saglabāt sabiedriskajā telpā jau nostiprināto uzvārda atveidi un arī turpmāk aktrisi dēvēt *Patrīcija Rūtledža*.**

Paldies *Latvijas Radio 3* producente un redaktorei Baibai Nuržai un filoloģijas doktorei Maijai Brēdei par jautājuma aktualizēšanu!

Ahero, A. *Angļu īpašvārdu atveide latviešu valodā*. Rīga : Zinātne, 2006, 155. lpp.

Zilgalve, E., Pūtele, I., Pēča, K. Valodas konsultācijas. *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*. Populārzinātnisku rakstu krājums. Nr. 20. Atb. red. V. Šaudiņa. Rīga : Latviešu valodas aģentūra, 2025, 244.–245. lpp.

